

Право Європейського Союзу

Компетенція ЄС

ВИДИ КОМПЕТЕНЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Компетенція ЄС

- Компетенція ЄС – сукупність прав і повноважень, необхідних для діяльності ЄС
- Компетенція ЄС базується на праві ЄС
- Установчі договори ЄС:
 - a) Окреслюють межі компетенції
 - b) Визначають засоби її реалізації

На відміну від інших міжнародних організацій **ЄС не має загальної компетенції.**

Ст. 5.1. ДЄС: Межі повноважень Союзу визначаються принципом надання повноважень.

Компетенція ЄС – принцип надання повноважень

- Принцип наділення повноваженнями означає, що **ЄС може і має діяти виключно у межах компетенції, яку йому для досягнення цілей ЄС надали держави-члени ЄС в установчих договорах (Ст. 5.2. ДЄС).**
- Повноваження, що не надані державами, залишаються компетенцією цих держав.
- Повноваження ЄС повинні поважати як державами, так і органами ЄС.

Компетенція ЄС – принцип надання повноважень

- Принцип наділення повноваженнями означає, що частину своїх суверенних прав держави-члени ЄС передають ЄС.
- З одного боку – обмеження суверенних прав держав-членів ЄС.
- З іншого боку – обмежена компетенція ЄС, оскільки не передані повноваження залишаються виключною компетенцією держав.
- **ЄС не може самотійно змінювати свою компетенцію. Це можуть робити тільки держави-члени ЄС.**

Компетенція ЄС – принцип субсидіарності

- Принцип субсидіарності – визначає правові рамки для реалізації компетенції Союзу.
- Принцип субсидіарності: в тих сферах, що не відносяться до виключної компетенції ЄС Союз може діяти лише в тих випадках, коли здійснюючи певні дії може добитись кращих результатів, ніж коли б діяли держави-члени ЄС на центральних чи локальних рівнях.

Компетенція ЄС – принцип субсидіарності

- Принцип субсидіарності – ст. 5.3. ДЄС:
- ***“ Відповідно до принципу субсидіарності у сферах, що не належать до його виключної компетенції, Союз діє лише якщо та у такому обсязі, у якому держави-члени не можуть належним чином досягти цілей запропонованого заходу на центральному, регіональному та місцевому рівнях, а натомість це краще здійснити на рівні Союзу з огляду на масштаби або результати запропонованих заходів ”***

Компетенція ЄС – принцип судсидіарності

- Отже, існують випадки, коли компетенція Союзу доповнюється компетенцією держав-членів (принцип субсидіарності)

Компетенція ЄС – принцип пропорційності

- Принцип пропорційності – ст. 5.4. ДЄС:
“ заходи Союзу за змістом та формою не виходять за межі того, що є необхідним для досягнення цілей Договорів ”

Принцип пропорційності доповнює принцип субсидіарності.

Згідно з принципом пропорційності співвідношення цілей та засобів, що необхідні для здійснення певних заходів, має відповідати цілям, закріпленим в установчих договорах.

Компетенція ЄС

Внутрішня

- Стосується і надана Союзу для регулювання відносин на своїй території
- Регулюється в основному у ст.. 26-197 ДФЄС – розділ: “Внутрішня політика і діяльність Союзу”

Зовнішня

- Стосується регулювання відносин з іншими суб'єктами міжнародного права
- Регулюється ст.. 21-46 ДЄС + ст.. 205 – 222 ДФЄС

Компетенція ЄС – правові інструменти реалізації

Внутрішня

- Ухвалення постанов – ст. 288 ДФЄС
- Види постанов:
*регламенти,
директиви, рішення*

Зовнішня

- Укладення міжнародних угод – ст. 216 ДФЄС

Компетенція ЄС (явно виражена)

Внутрішня

- Сфери:
 - a) внутрішній ринок
 - b) простір свободи, безпеки, правосуддя
 - c) соціальна політика
 - d) зайнятість
 - e) транспорт
 - f) спільні правила конкуренції, оподаткування, зближення законодавства

Зовнішня

- Сфери
 - a) спільна зовнішня політика і політика безпеки
 - b) співробітництво з третіми країнами
 - c) гуманітарна допомога

Види компетенції ЄС

- Компетенція ЄС
 - внутрішня
 - зовнішня
- Внутрішня та зовнішня бувають
 - Явно виражена
 - Паралельна (дорозуміла)
- Явно виражена та паралельна бувають
 - виключна
 - Спільна з державами-членами ЄС
 - Доповнююча
 - Спеціальна

Паралельна (дорозуміла) компетенція ЄС

- Паралельна компетенція – ст. 352 ДФЄС:

“Якщо в межах напрямів політики, визначених у договорах, виникає потреба у діях з боку Союзу з метою досягнення однієї з цілей, передбачених договорами, і якщо останні не надали для цього необхідних повноважень, Рада, на підставі одноголосно прийнятого рішення, за пропозицією від Комісії та після схвалення Європейським парламентом, ухвалює необхідні пропозиції...”

Паралельна (дорозуміла) компетенція ЄС

- Паралельна компетенція - визначення цілей і функцій передбачає наявність будь-яких повноважень, необхідних для їх реалізації.

Паралельна (дорозуміла) компетенція ЄС

- Сфери:
 - a) Охорона навколишнього середовища
 - b) Міжнародні угоди про торгівлю і співробітництво
 - c) Створення ЄБРР

Вторинне право ЄС

- Для здійснення своєї компетенції інституції ЄС згідно ст. 288 ДФЄС приймають наступні нормативні акти :
 - A. Регламенти
 - B. Директиви
 - C. Рішення
 - D. Рекомендації
 - E. Висновки

Регламенти ЄС

- Регламенти:
- ❖ Мають загальне застосування
- ❖ Мають прямо застосовуватись у всіх державах-членах ЄС
- ❖ Є обов'язковими у всіх своїх елементах

Регламенти ЄС – акти уніфікації

- Загальне застосування означає, що дія регламенту поширюється не на конкретну ситуацію, а має загальне значення
- Пряме застосування в державах членах означає, що регламент діє у законодавчій системі кожної з країн одразу, не потрібно жодного внутрішнього акту, щоб регламент вступив в силу
- Обов'язковість у всіх своїх елементах означає, що регламент має створювати однакові права та обов'язки на підставі того ж тексту і стосовно всіх суб'єктів права.

Регламенти ЄС

- Сфери застосування:
 - a. Економічна політика
 - b. Сільськогосподарська політика
 - c. Митна політика
 - d. Транспортна політика
 - e. Торгівельна політика
 - f. Громадянство ЄС
 - g. Недискримінація
 - h. Правила конкуренції

Директиви ЄС

- Директиви:
- ❖ Мають обов'язкову силу лише стосовно результату, котрий повинен бути досягнутий державою-членом ЄС
- ❖ Можуть стосуватись не всіх держав
- ❖ Національні інституції держав-членів ЄС самі обирають, в якій формі (н/д закоеу чи підзаконного акту) та якими засобами здійснити положення директиви

Директиви ЄС

- Директиви виконують функцію гармонізації законодавства ЄС
- Для досягнення цілей, що встановлені директивами, треба вносити зміни у національне законодавство
- Сфери:
 - a) Оподаткування
 - b) Професійна діяльність

Регламенти vs директиви

Регламенти

- Поширюються на всі держави-члени ЄС
- Обов'язкові у всіх своїх елементах
- Мають пряме застосування у державах членах
- Є інструментами уніфікації права ЄС

Директиви

- Можуть поширюватись на всі держави, або ж на певну визначену кількість
- Обов'язкові тільки щодо результату
- Потребують транспозиції (за допомогою внесення змін у національне законодавство)
- Є інструментами гармонізації права ЄС

Рішення ЄС

- Рішення:
- ❖ Мають індивідуальний характер
- ❖ Стосуються виключних випадків
- ❖ Виконання рішень може мати наслідком прийняття або скасування актів внутрішнього законодавства
- ❖ Можуть бути адресовані державам, юридичним чи фізичним особам

Рекомендації та висновки ЄС

- Рекомендації та висновки:
 - ❖ не мають обов'язкової юридичної сили
 - ❖ Рекомендації приймають, щоб спонукати держави-члени до певних дій
 - ❖ Висновки – це письмово викладена позиція органів ЄС на отриманий запит
 - ❖ Держави-члени ЄС чи органи ЄС, яким адресовані висновки, не зобов'язані їх дотримуватись, але не можуть не враховувати їх у своїй роботі